

RUSIJOS FEDERACIJOS PREZIDENTO V. PUTINO NARATYVŲ IDEOLOGINIAI MECHANIZMAI LIETUVOS INTERNETINĖJE ŽINIASKLAIDOJE

PROF. DR. JOLANTA ZABARSKAITĖ

*Kazimiero Simonavičiaus universitetas
Kazimieras Simonavičius University
Dariaus ir Girėno g. 21, LT-02189, Vilnius
El. paštas jolanta.zabarskaite@ksu.lt*

Santrauka

Šiame straipsnyje nagrinėjami semantiniai kalbos procesai, kurie gali daryti įtaką vieno ar kito reiškinių, proceso, asmenybės suvokimui ir vertinimui. Aptariamos kalbos ir mąstymo santykio problemos, kalbos vaidmuo formuojant pasaulėvaizdį, pakitusios ir kitaip organizuojamos kalbos funkcijos XXI amžiuje, galimas kalbos semantinių procesų panaudojimas hibridiniuose karuose. Keliamas klausimas, ar gebama atpažinti nesąmoningą ir (arba) pusiau sąmoningą kalbos suvokimo reiškinį, kai per žodžių reikšmių ir asociacijų semantinius mechanizmus sukuriama ideologinė implikacija, daranti įtaką reiškinio, asmenybės, įvykio vertinimui. Ideologinės implikacijos atsiradimo ir veikimo per konkretaus žodžio semantiką mechanizmams atskleisti pasirinkta žiniasklaida, nes ji yra viena svarbiausių viešosios kalbos erdvių. Atlikta atvejo analizė – įvertintas leksikos ir semantikos vaidmuo kuriant naratyvą apie Lietuvai reikšmingos geopolitinės kaimynės – Rusijos – prezidentą Vladimirą Putiną informaciniuose portaluose www.delfi.lt, www.lrytas.lt, www.15min.lt.

Reikšminiai žodžiai: kalbos funkcijos; ideologinės implikacijos; semantiniai procesai; naratyvas; hibridiniai karai; naujosios medijos; internetinė žiniasklaida.

Įvadas

Straipsnyje nagrinėjama, kaip tekstuose veikia konkretūs žodžiai, kurių semantika sukuria ideologinių implikacijų, veikiančių reiškimo, asmenybės, įvykio vertinimą.

Kiekvienas reiškiny sūiulaikinėje sociokultūrinėje aplinkoje turi savo naratyvą (naratyvus). Kuriant naratyvą labai svarbus yra kalbos vaidmuo¹. Naratyvą formuoja vartojama leksika, semantinės konstrukcijos, tropai, stilistinės priemonės. Todėl analizuojant, kaip per žodžius veikia ideologinės implikacijos, atlikta naratyvinė kalbinė analizė.

Ideologinių implikacijų per konkretų žodį su(si)kūrimo ir veikimo mechanizmams atskleisti pasirinkta žiniasklaida, nes ji yra viena svarbiausių viešosios kalbos erdvių. Žiniasklaidoje viešosios nuomonės laukas ir formuojamas, ir atspindimas. Kalbos vaidmuo, kaip parodysime šiame straipsnyje, išsiplečia, nes kalba veikia ne tik kaip komunikacinis įrankis, bet ir kaip svarbus elementas sudėtingame ideologijų formavimo procese.

Straipsnio tikslas yra nustatyti, kaip per konkrečius žodžius sukuriamos ideologinės implikacijos ir formuojami prieštarīgi Rusijos prezidento V. Putino naratyvai. Remiamasi prielaida, kad viešojoje erdvėje veikia vienas kitam priešingį naratyvai: *Putinas – demokratijos raidos Europoje antagonistas* ir *Putinas – herojus*. Ši prielaida patvirtinama išanalizavus atsitiktinai parinktus tekstus apie V. Putiną informaciniuose portaluose www.delfi.lt, www.lrytas.lt, www.15min.lt.

¹ Plačiau žr. Dijk, van T. A. Narrative macro-structures. Logical and Cognitive Foundations. *A Journal for Descriptive Poetics and Theory of Literature*. Vol. 1 (1976), p. 547–568.

Žiniasklaidos kalbos moksliniai tyrimai Lietuvoje

Žiniasklaidos kalbos (toliau – ŽK) klausimai tarp lietuvių kalbotyroje tiriamų problemų nėra labai populiarūs. Be abejonės, analizuojant stilius, žanrų skirtumus, kalbos variantiškumą ŽK specifika ir ypatumai įtraukiami į bendrąjį probleminį lauką. Specialiai ŽK temai skirtų mokslinių tyrimų nėra daug. Mokslinius straipsnius, skirtus ŽK, pagal analizuojamų problemų tipus galima suskirstyti į keletą grupių:

1. Mokslinis dėmesys daugiausia skiriamas ŽK stiliaus klausimams, ypač emocinei ekspresivei leksikai, frazeologijai, specialiajai leksikai ir terminologijai. Pavyzdžiui, viena žymiausių Lietuvoje stilistikos ir retorikos tyrėjų Regina Koženiauskienė nagrinėjo frazeologizmų transformaciją žiniasklaidoje². Frazeologizmų vieta, reikšmė, vaidmuo, funkcijos žiniasklaidoje – probleminis klausimas, kuris domina ir vertimo problemas tiriančius mokslininkus³. Specifinės etnoleksikos transformacijos yra atkreipusios tautosakos specialistų dėmesį, jie žiniasklaidą tyrinėjo kaip semantinę terpę, palankią mįslių žodžių metaforikai atsiskleisti⁴. Šio tipo tyrimuose paprastai taikomi tradiciniai lingvistikos ir filologijos metodai, o jų rezultatai gali būti toliau panaudojami lingvistiniame, filologiniame ir taikomajame žiniasklaidos kalbos pažinimo ir tobulinimo lauke. Tai tyrimai, neišeinantys iš apibrėžto lingvistikos objektų lauko.

2. Kita, ko gero, pati žinomiausia tradicinė kalbos tyrimų žiniasklaidoje sritis – sakininės žiniasklaidos stilius, tartis ir kirčiavimas. Pastaraisiais metais vyksta mokslinė polemika tarp sociolingvistų ir klasikinės retorikos bei stilistikos specialistų dėl sakininės žiniasklai-

² Koženiauskienė, R. Perkurtos frazeologijos žaismas žiniasklaidoje. *Kalbos kultūra*. Nr. 86. Vilnius, 2013, p. 149–166.

³ Baranovskaja, I.; Skorupa, P. Some aspects of English idiom in traditional media classification and the problem of translation into Lithuanian. *Santalka: filologija, edukologija*. T. 21, Nr. 1. Vilnius, 2013, p. 5–12.

⁴ Kensminienė, A. Mįslių suvokimo raida: nuo refleksijos tradicinėse mįslėse iki termino metaforinio išskydimo masinėse žiniasklaidos priemonėse. *Tautosakos darbai*. T. 54. Vilnius, 2017, p. 26–48.

dos stiliaus, tarties ir kirčiavimo reguliavimo poreikio, tikslingumo, tikslo bei realios sociolingvistinės situacijos⁵. Mokslinė polemika leidžia klasikinę uždarą žiniasklaidos kalbos tyrimų problematiką *kalbos tyrimai – kalbai* išplėsti į ŽK ir visuomenės santykių tyrimus. Tačiau sociolingvistikos metodai ir tyrimų rezultatai taip pat orientuoti į uždarą kalbos problematiką.

3. Pastaraisiais metais suklestėję kognityviniai mokslai paskatino ŽK tyrimų dinamiką. Parengti pirmieji darbai, kuriuose žiniasklaida tirama kaip sociokultūrinis kontekstas ir (arba) procesas, kuriantis sociokultūrinius konstruktus – įvaizdį, įvykį, emociją ir pan., ir reprezentuojamas kalba⁶. Kognityviniu požiūriu ŽK analizuojama leksinė-semantinė sistema⁷. Šio tipo tyrimais atveriami erdvė žiniasklaidos kalbos, jos santykio su realiu gyvenimu stebėsenai, vertinimui ir keitimui tarpdalykinių metodologijų lauke.

4. Kognityvinis požiūris į ŽK suponuoja ir dar vieną tyrimų kryptį – jos poveikio adresatui mokslinę problematiką. Tokio pobūdžio mokslo darbų taip pat nėra daug. Kalbininkų dėmesį atkreipė žiniasklaidos antraštės⁸. Medijų tyrėjai yra domėjęsi formos ir poveikio santykių analize⁹.

⁵ Čičirkaitė, R. Radijų ir televizijų gal net vilnietiškai jie kalba. Sakytinės žiniasklaidos ir Vilniaus kalbos nekirčiuotų kintamųjų /i:/, /u:/, /e:/, /o:/, /æ:/ ir /a:/ akustinė analizė. *Taikomoji kalbotyra*. T. 8 [elektroninis išteklius]. Vilnius, 2016, p. 107–135; Smetonienė, I. *Žiniasklaidos kalba ir stilius: tartis ir kirčiavimas* [elektroninis išteklius]. 2014-d., 1 pdf, 48 p.

⁶ Senvaitytė, D.; Gražytė, R. Senąją lietuvių religiją nusakanti terminija bei jos kontekstas elektroninėje Lietuvos žiniasklaidoje. *Žmogus kalbos erdvėje*. Nr. 6. Kaunas, 2010, p. 479–488.

⁷ Aleksaitė, A. Emocinė-ekspresinė leksika kaip kalbinė politikų portretų kūrimo priemonė naujienų portale *Delfi.lt*. *Bendrinė kalba*. T. 89 [elektroninis išteklius]. Vilnius, 2016, 1 pdf, 15 p.

⁸ Liepinytė-Kytrienė, D. Antraščių-faktinių teiginių poveikio priemonės interneto portale *Delfi.lt*. *Taikomoji kalbotyra*. T. 2 [elektroninis išteklius]. Vilnius, 2013, 1 html.

⁹ Mažylė, J. Naujienų atrankos įtaka publikacijos pateikimo būdai ir formai. *Medijos, žiniasklaida, žurnalistika tradicinėje ir tinklaveikos visuomenėje*. Kolektyvinė monografija, red. Ž. Pečiulis, Vilnius, 2012, p. 165–171.

Lietuvių kalbos poveikis aktyvios kalbinės bendruomenės sąmonei, o per ją ir realioms gyvenimo procesams nėra tirtas. Nėra nagrinėta, kokie kalbos mechanizmai formuoja viešąją nuomonę diskurso lygiu (tiriami tik tai, kokios kalbos priemonės geriausiu būdu perteikia faktus ir jų interpretaciją, požiūrį, emociją, sentimentus ir t. t.). Taip pat nėra tirta, kaip nesąmoningai arba pusiau sąmoningai teksto suvokimo procesuose veikia žodžių semantika, sukurdamą ideologinių implikacijų, ne visada sutampančių, o kartais ir prieštaraujančių teksto turiniui.

Tokios krypties tyrimai yra labai reikalingi ir aktualūs netgi valstybės saugumo požiūriu, nes gali būti panaudoti hibridiniuose karuose, kuriuose vertybiniu požiūriu siekiama iškreipti piliečių sąmonę. Vienas žymiausių kalbos ir ideologijos ryšio tyrėjų Tuenas A. van Dijkas teigia, kad „Ideologinė diskurso analizė, aiškiai nurodant sakinio ar teksto fragmento reikšmes, gali būti galinga kritinio tyrimo priemonė.“¹⁰

Kad ideologinių implikacijų, sukuriamų per žodžius, procesai būtų atpažįstami, pirmiausia reikia suvokti, ką reiškia kalbos ir mąstymo ryšys ir kokius sociokultūrinius bei lingvistinius reiškinius jis generuoja.

Kalbos ir mąstymo ryšys

Jei kalbą vertintume tik kaip komunikacijos įrankį, jos funkcionalumas apsiribotų informacijos perdavimo būdais ir priemonėmis. Iki XXI amžiaus taip ir buvo. Pagrindinės kalbos funkcijos buvo reprezentatyvinė referencinė ir komunikacinė¹¹. Atsiradus internetui, kuriame virtualioje erdvėje susipynė materialus ir idealus pasaulis, prasidėjo procesai, kuriuos genialus Marshallas McLuhanas nuspėjo taip: „Nauja elektros technologija, mūsų juslėmis ir nervais apjuosianti visą žemės rutulį, turės lemiamos įtakos kalbos ateičiai. Elektros

¹⁰ Dijk, van T. A. *Ideology and discourse. A Multidisciplinary Introduction*. Los Angeles, London, New Delph, Singapore, Washington DC: Sage, 2011, p. 47.

¹¹ Karaliūnas, S. *Kalba ir visuomenė. Psichologiniai ir komunikaciniai kalbos vartojimo bruožai*. Vilnius, 1997, p. 132–136.

technologijai žodžių reikia ne daugiau nei kompiuteriui skaitmenų. Elektra rodo kelią į pačios sąmonės procesų pratęsimą pasauliniu mastu ir be jokios verbalizacijos.¹² Iš tiesų, skaitmeninės aplinkos sukurta multimedijų priemonių įvairovė komunikacinę kalbos funkciją iš *vienintelės galimos* redukavo į *vienos iš kelių* lygi¹³. Bet M. McLuhanas nenumatė, kad virtualioje erdvėje mus supantis realusis pasaulis buvo semantizuotas ir dėl to sustiprėjo vadinamoji mentalinė kognityvinė kalbos funkcija, t. y. išaugo kalbos vaidmuo pasaulėvokos ir pasaulėkūros procesuose¹⁴.

Virtualus pasaulis ne tik pakeitė žiniasklaidos formas, bet ir sukūrė naujų komunikacijos būdų, tokių kaip daugybinė sąveika, kai asmuo vienu metu apdoroja įvairios pateikties ir turinio informaciją¹⁵. Būtent todėl visuomenė, įvertinusi naujųjų medijų dominavimą, intuityviai suvokė, kad jų poveikis yra gerokai stipresnis ir reikšmingesnis, negu atrodo iš pirmo žvilgsnio.

Skaitmeninė erdvė turi savybę būti daugiafunkcė, o tai leidžia ir kalbos generuojamas prasmes susieti ne tik linijiniais, bet ir 3D ryšiais. Dėl to vienu metu kalbos vartotojo suvokimą gali veikti keletas kalbos prasminių laukų, kurie reiškia skirtingus (kartais net prieštaringus) dalykus.

Šiuos tris veiksnius:

1. kad pasaulis virtualioje erdvėje yra semantizuotas, todėl kuriamas ir tvarkomas kalbos priemonėmis;
2. kad įsigali naujosios medijos, aktyviai dalyvaujančios realiuose pasaulėkūros ir pasaulėvokos procesuose;
3. kad kalba virtualioje erdvėje gali vienu metu generuoti keletą raiškos planų –

¹² McLuhan, M. *Kaip suprasti medijas*. Vilnius, 2003, p. 91.

¹³ Šiuolaikinės technologijos sukuria visas galimybes komunikuoti ir vaizdais.

¹⁴ Karaliūnas, S. *Kalba ir visuomenė. Psichologiniai ir komunikaciniai kalbos vartojimo bruožai*. Vilnius, 1997, p. 169–242.

¹⁵ Ophir, E.; Nass, C.; Wagner, A. D. Cognitive control in media multitaskers. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 2009.

labai svarbu suvokti, vertinant per konkrečius žodžius atsirandančių ideologinių implikacijų susiformavimo ir veikimo būdus. Pavyzdžiui, tekste (diskurse) yra rašoma apie Vladimiro Lenino revoliuciją Rusijoje kaip teroristinę valstybės perversmą, bet bolševikų antagonistai – dvarininkų socialinė klasė – nesąmoningai (arba sąmoningai, jei teksto kūrėjas turi tikslų sukelti adresatui abejonę neigiamu V. Lenino terorizmo vertinimu) pavadinami sovietiniu ideologiniu terminu *išnaudotojai*. Taip siunčiami du priešingi semantiniai signalai: *Lenino revoliucija – blogis, nes tai teroristinis perversmas* (istoriškai ir vertybiškai visuotinai priimtas Lenino revoliucijos naratyvas demokratinėje visuomenėje), ir *Lenino revoliucija – teigiamas reiškinys, nes sustabdė neigiamą reiškinį – išnaudojimą* (autoritarinio mąstymo naratyvas, sukuriamas per žodžio *išnaudotojai* ideologines implikacijas). Pats reiškinys – kalbos geba generuoti keletą prasminių laukų, nėra nauja kalbos funkcija. Tačiau naujosios medijos šiai funkcijai sukuria išskirtinai palankią terpę.

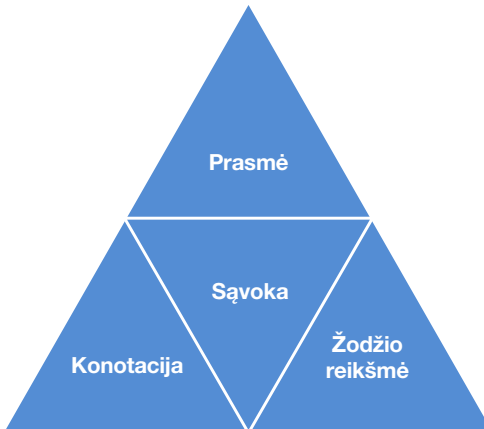
Lingvistiškai tai reiškia semantikos tyrimų posūkių kognityvizmo kryptimi. Yra „du būdai atlikti kognityvinės semantikos tyrimus: tirti leksinius vienetus, susietus su kitais leksiniais vienetais, ir tirti leksinius vienetus, susietus su „realiu pasauliu“¹⁶. Kalbinių procesų ir realaus gyvenimo raidos sankirta pasireiškia per dvi – kalbinę ir realaus gyvenimo – plotmes:

1. Kalbinėje plotmėje ypatingą vaidmenį vaidina daugiapakopės prasmės struktūros analizė;
2. Kalbinio pasaulėvaizdžio ir realaus gyvenimo sankirtos plotmėje galima analizuoti kalbos įtaką realybėje vykstantiems procesams.

Semantinė struktūra, daranti poveikį realiam gyvenimui, susideda iš tokių elementų: žodžio reikšmė¹⁷ / sąvoka / konotacijos (sentimentai) / aukščiausia suvokimo pakopa – prasmė.

¹⁶ Baker, C. What Can Words Mean? *Encyclopedia of Cognitive Science*. Oxford: Macmillan Publishers, 2000.

¹⁷ Kartais tai gali būti kolokacija arba frazeologizmas.

1 paveikslas. Semantinė struktūra

Dėl šių semantinių elementų žodis potencialiai gali generuoti ideologinių implikacijų.

Ideologinių implikacijų per žodį generavimo mechanizmai ir naratyvo kūrimas

Žymus kalbos filosofas Ludwigas Wittgensteinas „Loginiame filosofiniame traktate“ rašė: „Mano kalbos ribos žymi mano pasaulio ribas.“ Kalbos riba iš esmės yra žodžio reikšmės riba, nes kalbos sistemoje žodis laikomas pagrindiniu kalbos vienetu. Žodžiai yra tikrovės referencijos ir realaus gyvenimo kalbinės reprezentacijos pamatas, ant kurio kuriama kalbinė pasaulėvoka ir pasaulėkūra.

Kiekvienas žodis turi platesnę referencijos / reprezentacijos dimensiją – sąvoką. Tai – sudėtinga, kintanti semantinė struktūra, susiformavusi iš patyrimo / asociacijų / žinojimo / žinių. Kalbos veikimas „realiame gyvenime“ labiausiai susietas su šia semantinės hierarchinės struktūros pakopa. Sąvoka turi ir emocinio tikrovės vertinimo (sentimentų, konotacijos) potencijos.

Kalba – tai „juodoji dėžė“, t. y. mes objektyviai gauname „įeinančią“ ir „išeinančią“ informaciją ir galime tik nuspėti, kokie procesai vyksta neuropsichologiniu kalbos suvokimo lygmeniu. Galime empiriškai patvirtinti, kad aktyvūs kalbos vartotojai per konkretaus žodžio semantiką ir asociatyvius ryšius su kitais žodžiais, reikšmėmis, konotacijomis, asociacijomis bei sentimentais geba generuoti aukščiausią kalbos suvokimo pakopą – prasmę. Kognityvistai teigia, o neuromokslininkai patvirtina, kad kalbos vartotojai naudoja neribotą skaičių ryšių, kai nesąmoningai ir (arba) pusiau sąmoningai mentalinėje struktūroje *įtinklina* kiekvieną „gaunamą ir atiduodamą“ *žodį* su jo leksiniu, sintaksiniu, socialiniu ir psichologiniu junglumu. Paviršinėje prasmių lauko pakopoje kalbos vartotojas sąmoningai kuria prasmes, nes tikslas yra perteikti informaciją. Tačiau kai kurios prasmės gali atsirasti nesąmoningai (arba netiesiogiai), kai vieno ar kito žodžio semantika „juodojoje dėžėje“ – kalboje – pakliūva į iš anksto nenumatytų (arba specialiai parinktų) ryšių lauką, o tai gali sukurti ideologinių implikacijų, kurios atskleidžia konkrečiuose socialiniuose ir psichologiniuose kontekstuose ir veikia teksto suvokimą.

Per teksto suvokimą žodžių sukuriamos ideologinės implikacijos dalyvauja kuriant ir palaikant naratyvą. Jo sąvoka mokslinėje literatūroje apibrėžiama įvairiai: „Egzistuoja daug įvairių naratyvo apibrėžimų (daugiau ar mažiau žyminčių objekto ribas) ir daug atsakymų į klausimą – kas yra naratyvas? Vieni teoretikai ir tyrinėtojai naratyvą apibrėžia kaip verbalinį kūrinį, smulkiai pasakojantį vieną arba ne vieną įvykį, kiti jį apibrėžia kaip bet kokią įvykių reprezentaciją.“¹⁸ Žymus prancūzų naratologas Geraldas Prince'as sako, kad „objektas yra naratyvas, jei jis yra logiškai nuosekli bent dviejų asinchroninių įvykių (arba būsenos ir įvykio), kurie nesuponuoja arba nenumano

¹⁸ Prince, G. Apie šiuolaikinę naratologiją. *Žmogus ir žodis*. T. 16, Nr. 2. Vilnius, 2014, p. 106–107.

vienas kito, reprezentacija¹⁹. Naratyvas tiriamas įvairiais pjūviais: socialiniu, istoriniu, literatūriniu, antropologiniu, net galios²⁰ ir t. t. Kalbinė analizė gali atskleisti teksto santykį su vienu ar kitu apibendrintu kokio nors objekto / įvykio / veikėjo naratyvu.

Šiame straipsnyje konkretaus atvejo analizei pasirinktas Rusijos prezidento V. Putino naratyvas Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje. „Realiame gyvenime“ matome esant du antonimiškus V. Putino naratyvus, kuriuos apibendrintai galima pavadinti taip: *Putinas – demokratijos raidos Europoje antagonistas* ir *Putinas – herojus*. Keliamas klausimas, ar šie naratyvai veikia Lietuvos žiniasklaidoje. Jeigu veikia, tai kokiomis leksinėmis priemonėmis jie yra kuriami ir palaikomi?

Atvejo tyrimas ir gauti rezultatai

Tekstuose, pasirenkant leksiką, sukuriamas daugiapakopis prasmių laukas, kuriame pateikiami reiškiniai ir (arba) įvykiai, asmenų vertinimas gali turėti ne tik akivaizdžiai identifikuojamų prasmių (*ką autorius / informacijos šaltinis norėjo pasakyti?*), bet ir prasmių, atsiradusių dėl nesuvaldytos žodžių ir žodžių junginių semantikos, sąvokos ryšių su „realiu gyvenimu“, sociokultūrinių ir politinių asociacijų, viešų sentimentų. Žodžiai gali sukurti ideologinių implikacijų neprognuotam / nenorimam (*ką autorius / šaltinis pasakė v. s. mane / mus ne taip suprato*) teksto suvokimui.

Kaip jau buvo minėta, dėl įvairių politinių, geopolitinių, sociokultūrinių priešasčių, kurių vertinimas nėra šio straipsnio objektas, viešojoje erdvėje Lietuvoje atpažįstami du naratyvai apie V. Putiną:

1. Viešas naratyvas, atliepiantis europines vertybes ir Lietuvos politinę kryptį, *Putinas – demokratijos raidos Europoje antagonistas*. Naratyvo struktūros kategorijomis kalbant, *Putinas – priešas*.

¹⁹ Ten pat.

²⁰ Daya, S.; Lau, L. Power and narrative. *Narrative Inquiry*. Vol. 17. Amsterdam, Philadelphia, 2007, p. 1–13.

2. Neviešas naratyvas, Rusijos propagandos skleidžiamas, į viešąją erdvę brukamas turint tikslą grąžinti visuomenės mąstymą į kontrolės ribas. Naratyvo struktūros kategorijomis kalbant, *Putinas – herojus*.

Diskurso analitikai teigia, kad ideologinės implikacijos sukuriamos per priešpriešą: „apie saviškius (mus) – kalbama gerai“, apie antagonistus (juos) – „blogai“²¹. Toks principas tinka ir naratyvui, nes šis veikia per diskursą²². Paprasčiau sakant, teigiamos / neigiamos leksikos vartojimas sociokultūriniuose ir psichologiniuose kontekstuose gali sukurti ideologinių implikacijų.

Siekiant objektyvumo visiškai atsitiktinai pasirinkti tekstai, kurių antraštėse buvo paminėtas V. Putinas. Imtys – du laikotarpiai: 2016 m. kovo mėnuo ir 2019 m. kovo mėnuo. Publikacijų skaičius ir šaltiniai pateikti 1 ir 2 lentelėje:

1 lentelė. Publikacijų skaičius ir šaltiniai 2016 m. kovo mėnesį

	<i>Delfi.lt</i>	<i>Lrytas.lt</i>	<i>15min.lt</i>
Antraščių, kuriose minima V. Putino pavardė, skaičius	7	15	8
Portale panaudoti šaltiniai ir jų skaičius	„Bloomberg“ 1 Leonid Bershidsky / „Bloomberg“ 1 Evgenia Pismennaya, Anna Andianova / „Bloomberg“ 1 BNS 2 <i>Reuters</i> 1 Rimvydas Valatka 1	<i>Lrytas</i> 6 BNS ir <i>Lrytas</i> inf. 7 BNS / <i>Interfax</i> / <i>Lrytas</i> 1 BNS / APF / <i>Lrytas</i> 1	BNS 5 <i>Reuters</i> 1 Partnerio turinys 1 Šaltinis nenurodytas 1

²¹ Dijk, van T. A. *Ideology and discourse. A Multidisciplinary Introduction*. Los Angeles, London, New Delph, Singapore, Washington DC: Sage, 2011, p. 44.

²² Dijk, van T. A. Narrative macro-structures. Logical and Cognitive Foundations. *A Journal for Descriptive Poetics and Theory of Literature*. Vol. 1 (1976), p. 547–568.

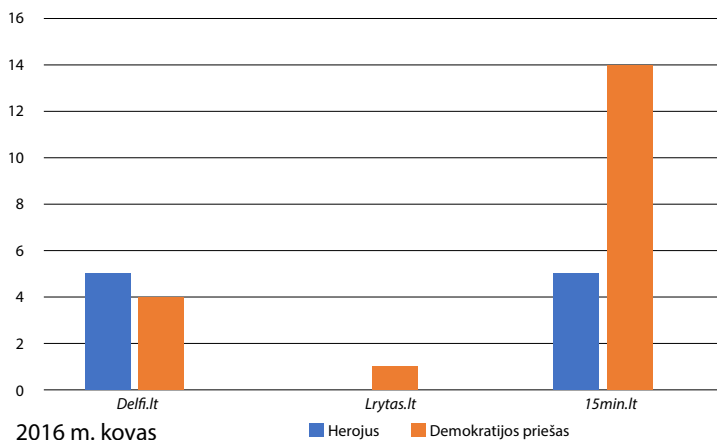
2 lentelė. Publikacijų skaičius ir šaltiniai 2019 m. kovo mėnesį²³

	<i>Delfi.lt</i>	<i>Lrytas.lt</i>	<i>15min.lt</i>
Antraščių, kuriose minima V. Putino pavardė, skaičius	10	1	25
Portale skelbiamų tekstų šaltiniai ir (arba) autoriai ir tekstų skaičius	Rima Janužytė 1 Olegas Jerofejevas 1 LRT 1 Eglė Samoškaitė 1 <i>Delfi</i> 1 BNS, <i>Delfi</i> 1 Elta 2 Dainius Sinkevičius 1 <i>Reuters</i> 1	Vitalijus Michalovskis	<i>15min</i> 15 Simas Čelutka 1 BNS 4 Paulius Gritėnas 3 Edwardas Lučas 1 Indrė Anskaitytė 1 LRT 1

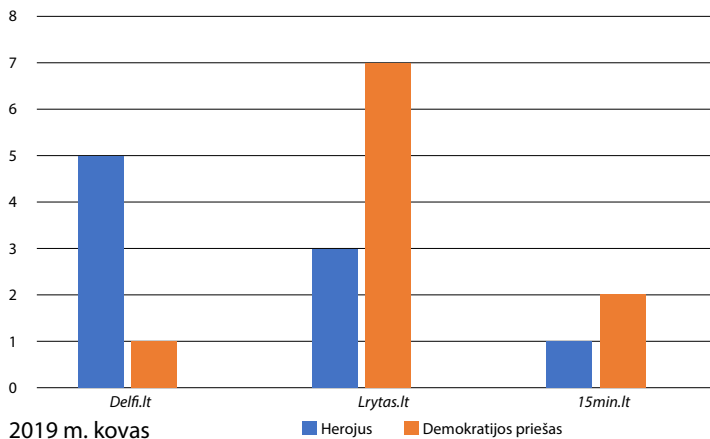
Atlikta straipsnių ir informacinių pranešimų kalbinė naratyvinė analizė: tirta, kokį prasminį lauką kuria tekstuose vartojami tiesiogiai su V. Putinu – jo veikla, psichologinėmis ir fizinėmis savybėmis, poelgiais ir sprendimais – susiję žodžiai ir žodžių junginiai, jų semantinės struktūros elementai, leksiniai ir sąvokiniai ryšiai, konotacinės savybės. Remiantis šių žodžių ir žodžių junginių semantika nustatomi bruožai ir savybės, formuojantys vieną arba kitą V. Putino naratyvą, kurį, tikėtina, suvoks arba nesąmoningai / pusiau sąmoningai fiksuos teksto adresatai, t. y. portalo skaitytojai. V. Putino naratyvui darantys įtaką žodžiai ir žodžių junginiai bei jų interpretacija pateikti lentelėse straipsnio Priede.

Išanalizuoti duomenys apibendrinti kiekybinėmis ir leksinėmis charakteristikomis. Kiekybiškai dominuojantys naratyvai pateikti 1 ir 2 diagramose:

²³ Ieškant informacijos ir portale *Lrytas.lt*, ir „Google“ paieškoje, tinkinant laikotarpį, nepavyko rasti daugiau duomenų, nors gali būti, kad jie yra kitaip saugomi ir per paiešką neprieinami. Tačiau tyrimui, nustatant tendencijas, esminės įtakos galima paklaida neturi.

1 diagrama. Naratyvų *Putinas – demokratijos priešas* ir *Putinas – herojus* pasiskirstymas portalų publikacijose 2016 m. kovo mėnesį (remiantis Priede pateiktais duomenimis)

2 diagrama. Naratyvų *Putinas – demokratijos priešas* ir *Putinas – herojus* pasiskirstymas portalų publikacijose 2019 m. kovo mėnesį (remiantis Priede pateiktais duomenimis)

Matome, kad lietuviškuose portaluose palaikomas ir svetimos ideologijos suformuotas naratyvas *Putinas – herojus*. Jo atsiradimo žiniasklaidoje priežastys – politologų sritis. Žiūrint iš lingvistinės perspektyvos, tikėtina, kad naratyvo *Putinas – herojus* palaikymas kai kuriuose tekstuose galėjo atsirasti dėl pirminio informacijos šaltinio įtakos tekstų vertimui. Kad skirtingas tos pačios informacijos vertimas skirtingos semantikos žodžiais kuria kitokių prasminių laukų, parodo pavyzdžiai 3 lentelėje:

3 lentelė. Tos pačios informacijos pateikimas skirtinguose portaluose

<i>Delfi.lt</i>	<i>15min.lt</i>
Pavadinimas: <i>Valstybės sekretorių pamatęs V. Putinas: sutrikau</i>	Pavadinimas: <i>Vladimiras Putinas pasišaipė iš Johno Kerry atsigabento lagaminu</i>
Cituojamas V. Putinas „Šiandien, kai pamačiau, kaip lipate iš lėktuvo ir nešatės daiktus, kiek sutrikau . Viena vertus, tai labai demokratiška, kita vertus, galvoju, turbūt visai prasti reikalai JAV , nėra kam padėti valstybės sekretoriui nešti lagaminą. Na bet ekonomikoje, rodos, viskas gerai, didelių sumažinimų nėra. Paskui pagalvojau – gal tame lagamine buvo tai, ko negalėjote niekam patikėti, kažkas vertingo, gal pinigų atsivežėte, kad geriau sektųsi derėtis esminiais klausimais“, – sakė V. Putinas.	Cituojamas V. Putinas „Šiandien, kai pamačiau, kaip lipate iš lėktuvo ir nešate savo daiktus, šiek tiek susikrimtau . Viena vertus, tai labai demokratiška, bet kita vertus, pagalvojau: JAV padėtis tikrai prasta , jeigu nebėra kam padėti valstybės sekretoriui panešti lagaminą“, – V. Putinas pajuokavo prieš prasidedant jūdvių deryboms Kremliuje, per kurias J. Kerry stengėsi pakeisti Rusijos lyderio poziciją dėl Sirijos prezidento Basharo al Assado. „Su (JAV) ekonomika lyg ir viskas gerai, didelių darbuotojų atleidimų nevyksta, – sarkastiškai tęsė V. Putinas, žvelgdamas į besišypsantį J. Kerry. – Po to pagalvojau: galbūt tame lagamine buvo kažkas, ko negalėjote niekam patikėti; kažkas vertinga. Ko gera, pinigų atvežė, kad mums būtų parankiau derėtis dėl esminių klausimų.“

V. Putino reakcijai nusakyti vartojami skirtingi žodžiai: *sutrikau* (prasminiu lygiu – tai nuoroda į žmogišką reakciją, kiekvienas gali *sutrikkti*) ir *susikrimtau* (prasminiu lygiu – tai ironiška reakcija, nes nuliūsti, jei aukštas pareigūnas pats neša lagaminą, galima tik ironiškai, pasišaipant. Šią ironišką veiksmažodžio *nuliūsti* konotaciją patvirtina kontekstas – V. Putinas kalba *sarkastiškai*). V. Putino vertinimą skirtingi žodžiai implikuoja skirtingai. Viename portale V. Putinas besišaipantis ir sarkastiškas (*priešas*), kitame – žmogiškas (*herojus*).

Iliustratyvūs ir žodžių debesis, kuriuose išryškinti tekstuose pasikartojantys žodžiai apie V. Putiną (remiantis Priede pateiktais duomenimis):

Žodžių debesis, formuojantis naratyvą <i>Putinas – herojus</i>	Žodžių debesis, formuojantis naratyvą <i>Putinas – priešas</i>

2 paveikslas. Žodžių debesis, formuojantys naratyvą

Pirmuoju atveju matome, kad dominuoja stiprią teigiamą prasmę turintys žodžiai *saugumas*, *spindulys*, *dominuoti*, kurie kuria naratyvą *Putinas – herojus*. Antruoju atveju išryškėja neigiami žodžiai *griauti*, *korupcija*, jie kuria naratyvą *Putinas – priešas*.

3 paveiksle parodytos galimos ideologinės teksto suvokimo ir vertinimo implikacijos (remiantis Priede pateiktais duomenimis):

Ideologinės naratyvo <i>Putinas – herojus</i> implikacijos	Ideologinės naratyvo <i>Putinas – priešas</i> implikacijos

3 paveikslas. Ideologinės naratyvo implikacijos

Gali būti, kad ideologinės implikacijos sukuriamos nesąmoningai. Tačiau akivaizdu, kad virtualioje multimedijų aplinkoje yra palanki terpė joms atsirasti.

Ką tai reiškia kalbant apie hibridinius karus? Galima ir sąmoningai parinkti žodžius taip, kad būtų sukurtos ideologinės implikacijos. Tai hibridinių karų aplinkoje leistų žiniasklaidoje kariauti už politiniams ir geopolitiniams priešams palankų mąstymą, keisti vertybines nuostatas ir formuoti viešai nepageidaujamą nuomonę. Margaritos Dobryninos, tyrinėjusios nusikaltimų baimės konstravimo žiniasklaidoje procesus, pastebėjimas iš esmės yra universalus: „žiniasklaidos nusikaltimų baimės diskursas bei naratyvai nėra savarankiški ir nepriklausomi, kadangi „nusikaltimų baimės“ ciklas apima daugybę socialinių veikėjų, sąlygojančių jų funkcionavimą. Todėl galima kalbėti apie tam tikrą egzistuojantį ryšį tarp žiniasklaidos ir nusikaltimų baimės, tačiau ne apie jų tiesioginį priežastinį santykį.“²⁴

²⁴ Dobrynina, M. Nusikaltimų baimės konstravimas žiniasklaidoje. Teisės problemos. Nr. 3(61). Vilnius, 2008, p. 83–111.

Išvados

Tyrimo rezultatai iš esmės privedė prie svarbiausios šio straipsnio išvados, kad epochoje, kai virtualioje aplinkoje dominuoja naujosios medijos, kalba sustiprina savo poveikio galimybes. Atsiranda palanki ideologinių implikacijų terpė. Per žodžius sukuriama ideologinės implikacijos gali formuoti nepageidaujamą ir (arba) priešišką naratyvą. Tai svarbu suvokti hibridinių karų epochoje. Politologai perspėja, kad:

„Rusijos konfrontacijos su Vakarais 2014–2016 m. laikotarpiu vienas iš išskirtinių bruožų yra Rusijos propagandos suaktyvinimas tiek užsienyje, tiek pačioje Rusijoje. Lietuva, kurios santykių normalizacija su didžiąja kaimyne nebuvo užbaigta ir kuri atvirai parėmė Ukrainos poziciją, susilaukė papildomo Rusijos žiniasklaidos dėmesio, o tiksliau, joje sustiprėjo antilietuviškų nuotaikų kurstymas. Šiuo atveju pirmiausia mėginama bendrais bruožais apibūdinti, kaip masinės informavimo priemonės (televizija ir periodinė spauda) atliko socialinio konstrukto kūrėjų vaidmenį, ir išsiaiškinti Rusijos žiniasklaidoje pateikiamas Lietuvos kiekybines charakteristikas. Remiantis šia analize išskiriami trys dominuojantys negatyvūs Lietuvos įvaizdžiai – rusofobiška ir antirusiška, istorijos falsifikuotoja, žlunganti ir neįtakinga. Šie įvaizdžiai nuosekliai ir kryptingai eksploatuojami Rusijos informacinėje erdvėje, beveik neegzistuojant alternatyviems šaltiniams, tapo neginčijama tiesa daugumai Rusijos piliečių. Tai suteikia Kremlui dideles manipuliacijos perspektyvas kuriant geopolitinio nestabilumo taktiką ir strategiją.“²⁵

Kas galėtų paneigti, kad ir Lietuvos žiniasklaidą bandoma paveikti būtent per žodžiais kuriamas ideologines implikacijas. Negalime teigti, kad Lietuvoje esantys portalai turi tokio tipo geopolitinių užsakymų, tačiau neatkreipus dėmesio į kalbos veikimo mechanizmus galima ir nežinant tapti priešišku politinių jėgų vykdytoju kritiškai neįvertinant

²⁵ Pugačiauskas, V. Lietuvos įvaizdžiai Rusijos žiniasklaidoje po Krymo aneksijos. *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*. T. 15 (2016–2017), Vilnius, 2017, p. 113–129.

konkrečių žodžių, semantinių konstrukcijų, žodžių junginių pasirinkimo, verčiant rusiškų ir prorusiškų naujienų agentūrų informaciją.

Tokio pobūdžio tyrimas yra pirmas, todėl jo išvadoms sutvirtinti reikėtų eksperimentinio teksto suvokimo tyrimo, tačiau tai jau ateities dalykai.

Akivaizdu, kad greta tradicinių bendrojo raštingumo, stiliaus išmanymo reikalavimų privaloma išmokti semantinio raštingumo, kad kaip XIX amžiaus beraščiai valstiečiai nebūtume įstumti į nepatogias, nepalankias ir net pavojingas situacijas.

Literatūra

1. Aleksaitė, A. Emocinė-ekspresinė leksika kaip kalbinė politikų portretų kūrimo priemonė naujienų portale *Delfi.lt*. *Bendrinė kalba*. T. 89 [elektroninis išteklius]. Vilnius, 2016, 1 pdf, 15 p.
2. Baker, C. *What Can Words Mean?* Encyclopedia of Cognitive Science. Oxford: Macmillan Publishers, 2000.
3. Baranovskaja, I.; Skorupa, P. Some aspects of English idiom in traditional media classification and the problem of translation into Lithuanian. *Santalka: filologija, edukologija*. T. 21. Nr. 1. Vilnius, 2013, p. 5–12.
4. Čičirkaitė, R. Radijų ir televizijų gal net vilnietišškai jie kalba. Sakytinės žiniasklaidos ir Vilniaus kalbos nekirčiuotų kintamųjų /i:/, /u:/, /e:/, /o:/, /æ:/ ir /a:/ akustinė analizė. *Taikomoji kalbotyra*. T. 8 [elektroninis išteklius]. Vilnius, 2016, p. 107–135.
5. Dobrynina, M. Nusikaltimų baimės konstravimas žiniasklaidoje. *Teisės problemos*. Nr. 3(61). Vilnius, 2008, p. 83–11.
6. Daya, S.; Lau, L. Power and narrative. *Narrative Inquiry*. Vol. 17. Amsterdam, Philadelphia, 2007, p. 1–13.
7. Dijk, van T. A. *Ideology and discourse. A Multidisciplinary Introduction*. Los Angeles, London, New Delph, Singapore, Washington DC: Sage, 2011, p. 44, p. 47.
8. Dijk, van T. A. Narrative macro-structures. Logical and Cognitive Foundations. *A Journal for Descriptive Poetics and Theory of Literature*. Vol. 1 (1976), p. 547–568.

9. Karaliūnas, S. *Kalba ir visuomenė. Psichologiniai ir komunikaciniai kalbos vartojimo bruožai*. Vilnius, 1997, p. 132–136.
10. Kensminienė, A. Mįslių suvokimo raida: nuo refleksijos tradicinėje mįslėse iki termino metaforinio išskydimo masinėse žiniasklaidos priemonėse. *Tautosakos darbai*. T. 54, 2017, p. 26–48.
11. Koženiauskiene, R. Perkurtos frazeologijos žaismas žiniasklaidoje. *Kalbos kultūra*. Nr. 86. Vilnius, 2013, p. 149–166.
12. Liepinytė-Kytrienė, D. Antraščių-faktinių teiginių poveikio priemonės interneto portale Delfi.lt. *Taikomoji kalbotyra*. T. 2 [elektroninis išteklius]. Vilnius, 2013, 1 html.
13. Mažylė, J. Naujienų atrankos įtaka publikacijos pateikimo būdui ir formai. *Medijos, žiniasklaida, žurnalistika tradicinėje ir tinklaveikos visuomenėje*. Kolektyvinė monografija, red. Ž. Pečiulis, Vilnius, 2012, p. 165–171.
14. McLuhan, M. *Kaip suprasti medijas*. Vilnius, 2003, p. 91.
15. Ophir, E.; Nass, C.; Wagner, A. D. Cognitive control in media multitaskers. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 2009.
16. Prince, G. Apie šiuolaikinę naratologiją. *Žmogus ir žodis*. T. 16, Nr. 2. Vilnius, 2014, p. 106–10.
17. Pugačiauskas, V. Lietuvos įvaizdžiai Rusijos žiniasklaidoje po Krymo aneksijos. *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*. T. 15 (2016–2017). Vilnius, 2017, p. 113–129.
18. Senvaitytė, D.; Gražytė, R. Senąją lietuvių religiją nusakanti terminija bei jos kontekstas elektroninėje Lietuvos žiniasklaidoje. *Žmogus kalbos erdvėje*. Nr. 6. Kaunas, 2010, p. 479–488.
19. Smetonienė, I. *Žiniasklaidos kalba ir stilius: tartis ir kirčiavimas* [elektroninis išteklius]. 2014-d., 1 pdf, 48 p.
20. Underhill, J. *Humboldt, Worldview and Language*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009.
21. Whorf, B. L.; Carroll, J. B. *Language, Thought, and Reality. Selected Writings of Benjamin Lee Whorf*. Massachusetts: MIT Press, 1964.

PRIEDAS

1. lentelė. Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
I. www.delfi.lt	www.delfi.lt	www.delfi.lt
<p>Rima Janužytė, žurnalas „Veidas“.</p> <p>V. Putino kvietimas labiau šiurpina nei dziugina https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/v-putino-kvietimas-labiau-siurpina-nei-dziugina.d?id=70482014</p> <p>2016 m. kovo 3 d.</p>	<p>Apie šią V. Putino šypsena, kaip ir apie susitikimą su Europos žydų kongreso nariais bei jo metu nuskambėjusį kvietimą visiems Europos žydams keltis gyventi į Rusiją, jau sklando anekdotai.</p>	<p>Nenuoširdus.</p> <p><i>Sklando anekdotai</i> – panieką reiškiantis žodžių junginys.</p> <p>Apie <i>šypsena</i> sklando anekdotai, vadinasi, žodis <i>šypsena</i>, kuri savaime yra teigiamo reiškinio pavadinimas, įgauna enantioseminę referenciją.</p>
<p>Olegas Jerofejevas, <i>Delfi.lt</i>.</p> <p>J. Kiseliovas: aš irgi pažiūrėjau V. Putinui į akis ir pamaciau tik KGB pulkininką https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/j-kiseliovas-as-irgi-paziurejau-v-putinui-i-akis-ir-pamaciau-tik-kgb-pulkininka.d?id=70700902</p> <p>2016 m. kovo 15 d.</p>	<p>Jis taip pat kalbėjo apie Vakarus sargdinantį tikrų lyderių stygių, dėl kurio jie prarado gerą formą, ir būtinybę priešintis Rusijos prezidento Vladimiro Putino režimo keliamai grėsmei.</p>	<p>Valdymas kelia grėsmę.</p> <p><i>Režimas</i> – stiprios konotacijos žodis, kuris nurodo, kad valdymo būdas yra nepriimtinas.</p> <p><i>Grėsmė</i> – pragmatiniu požiūriu labai neigiamos tiesioginės reikšmės žodis.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p><i>Lrt.lt.</i> V. Putino svajose ir vėl Jalta https://www.delfi.lt/news/daily/world/v-putino-svajose-ir-vel-jalta.d?id=70761594 2016 m. kovo 22 d.</p>	<p>Vladimiro Putino ryžtas ir agresyvi veikla užsienyje lemia didelį visuomenės palaikymą Rusijoje. Tačiau šiuos V. Putino pasiekimus lenkia dar vienas – svarbiausias – laimėjimas. Pirmosios dvi V. Putino prezidentavimo kadencijos (2000–2008) pasižymėjo politine stabilizacija ir ekonominiu augimu.</p>	<p>Ryžtingas, palaikomas, sėkmingas ir laimintis. Su V. Putino veikla siejami teigiamos reikšmės žodžiai ir kolokacijos: <i>ryžtas, palaikymas, pasiekimas, laimėjimas, politinė stabilizacija, ekonominis augimas.</i> Pavadinime esantis žodis <i>svaja</i>, neutraliesnio žodžio <i>svajonė</i> sinonimas, priklauso vadinamajam poetiniam stiliui, todėl šio žodžio vartojimas yra aktualizuotas, su nuoroda į intymumą, santykio su informacijos subjektu V. Putinu suasmeninimą.</p>
<p>Eglė Samoškaitė. Juodosios Rusijos šaknys – V. Putinas čia įkaitas https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/juodosios-rusijos-saknys-v-putinas-cia-yra-ikaitas.d?id=70669744 2016 m. kovo 15 d.</p>	<p>Ji sako, kad būtų klaidinga manyti, jog V. Putinas pats viską valdo, iš tikrųjų jis yra sistemos įkaitas. Pagrindinis šios struktūros bruožas – galios centro nebuvimas, todėl šiuo atveju V. Putinas irgi nelaikomas galios centru, jis yra sistemos įkaitas, kuris užsiima daugiau mikrolygmens sprendimais.</p>	<p>Neatsako už Rusijos politiką (nekaltas). Žodis <i>įkaitas</i> semantiškai susijęs su <i>aukos</i> semantika.</p>
<p><i>Delfi.lt.</i> „Forbes“: strateginė V. Putino klaida https://www.delfi.lt/news/daily/world/forbes-strategine-v-putino-klaida.d?id=70635580 2016 m. kovo 9 d.</p>	<p>Rusijos prezidentas nuolat ignoruoja tarptautinės teisės normas. Nepaisant to, jeigu V. Putinas pabėgėlius iš Sirijos iš tikrųjų naudoja kaip savotišką ginklą prieš Europą, jis daro strateginę klaidą.</p>	<p>Prastas strategas. <i>Strateginė klaida</i> – stiprios neigiamos reikšmės kolokacija.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p>BNS, <i>Delfi.lt</i>. JAV valstybės sekretorių pamatęs V. Putinas: sutrikau https://www.delfi.lt/news/daily/world/jav-valstybes-sekretoriu-pamates-v-putinas-sutrikau.d?id=70800780 2016 m. kovo 25 d.</p>	<p>„Šiandien, kai pamačiau, kaip lipate iš lėktuvo ir nešatės daiktus, kiek sutrikau.“</p>	<p>Žmogiškai gali sutrikti. <i>Sutrikti</i> – žmogiško jausmo į(si)vardijimas. Ši V. Putino citata portale 15min.lt pateikta su kitos semantikos žodžiu <i>susikrintau</i> (vietoj sutrikau).</p>
<p>Elta. „Pussy Riot“ narė – V. Putinas sugriovė daugybės žmonių svajones https://www.delfi.lt/news/daily/world/pussy-riot-nare-v-putinas-sugriove-daugybes-zmoniu-svajones.d?id=70683222 2016 m. kovo 14 d.</p>	<p>„Dar ne viskas prarasta“, – pabrėžė ji, akcentuodama, kad V. Putinas sugriovė daugybės žmonių svajones.</p>	<p>Blogio nešėjas. <i>Sugriauti žmonių svajones</i> – neigiamos konotacijos frazeologizmas, lingvistinės pragmatikos požiūriu turintis stiprų suasmenintą poveikį.</p>
<p>Dainius Sinkevičius. Kaunietį nuteisė už 15 komentarų: tyčiojosi iš V. Putino ir Rusijos https://www.delfi.lt/news/daily/law/kaunietis-nuteise-uz-15-komentaru-tyciojosi-iz-v-putino-ir-rusijos-zmoniu.d?id=70782764 2016 m. kovo 23 d.</p>	<p>Rusijos valstybė, jos prezidentas Vladimiras Putinas <...> buvo tapę pagrindiniu A. Gaudžiūno taikiniu – viešoje erdvėje rašydamas komentarus vyras juos ne tik niekino, skatino neapykantą, bet ir kurstė diskriminuoti, smurtauti bei fiziškai susidoroti.</p>	<p>Nekritikuotinas. Tekstas apie neapykantos kurstymą internete sukonsultuotas taip, kad jį galima suprasti kaip perspėjimą nekritikuoti V. Putino.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p><i>Reuters.</i> Interneto sensacija virtusi V. Putino parodija https://www.delfi.lt/video/aktualijos/interneto-sensacija-virtusi-vputino-parodija.d?id=70635714 2016 m. kovo 14 d.</p>	<p>Per dvi savaites internetinėje svetainėje „Youtube“ paskelbta slovenų aktorius ir komiko Klemeno Slakonjos sukurta Rusijos prezidento Vladimiro Putino parodija surinko daugiau gerbėjų nei K. Slakonjos tėvynėje gyvena žmonių.</p>	<p>Turi gerbėjų <i>Gerbėjas</i> – teigiamas reikšmės žodis, itin aktualizuotas medijų (socialinių tinklų) diskurse, dėl šio diskurso ypatumų jo teigiamo pragmatinio poveikio nesumažina tai, kad <i>gerbėjai</i> domisi parodija. Tekste pavartotas ir vaizdingas palyginimas – gerbėjų daugiau nei žmonių Slovėnijoje. Tai tiesioginė nuoroda, kad V. Putinas yra <i>labai populiarus</i>.</p>
<p>Elta. B. Obama ir V. Putinas telefonu aptarė Rusijos pajėgų išvedimą iš Sirijos https://www.delfi.lt/news/daily/world/b-obama-ir-v-putinas-telefonu-aptare-rusijos-pajegu-isvedima-issirijos.d?id=70691212 2016 m. kovo 15 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonotuota.</p>
<p>II. www.lrytas.lt</p>	<p>www.lrytas.lt</p>	<p>www.lrytas.lt</p>
<p>Vitalijus Michalovskis. Miręs J. Stalinas rusams – toks pats mielas kaip gyvas V. Putinas https://kultura.lrytas.lt/istorija/2016/03/05/news/mires-j-stalinas-rusams-toks-pat-mielas-kaip-gyvas-v-putinas-834857/ 2016 m. kovo 5 d.</p>	<p>Miręs J. Stalinas rusams – toks pats mielas kaip gyvas V. Putinas.</p>	<p>Putinas panašus į Staliną. Antraštė sukonstruota kaip <i>V. Putino ir J. Stalino</i> sugretinimas, o tai, žinoma, labai neigiamos konotacijos semantinis ir prasminis efektas.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
III. www.15min.lt	www.15min.lt	www.15min.lt
<p><i>15min.lt.</i> Nutekinti naujaisi Vladimiro Putino limuzino eskizai https://www.15min.lt/gazas/naujiena/autorinka/nutekinti-naujaisi-vladimiro-putino-limuzino-eskizai-220-599175 2016 m. kovo 21 d.</p>	<p>Prieš tai tiek Dmitrijus Medvedevas, tiek V. Putinas yra pareiškę, kad pabodo važinėti užsienietiškais limuziniais (šiuo metu Rusijos prezidentą vežioja „Mercedes“).</p>	<p>Žmogiškai jaučia nuobodį. <i>Pabosti</i> – buitinio stiliaus veiksmazodis, suponuojantis pranešimo subjekto V. Putino žmogiškas savybes, o tai visada teigiamai suasmenina santykį su subjektu.</p>
<p>Simas Čelutka. Milijonus žmonių pražudęs Josifas Stalinas – Vladimiro Putino Rusijos herojus https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/istorija/stalino-smekla-vis-dar-klaidzioja-rusijoje-582-598187?copied 2016 m. kovo 20 d.</p>	<p>Labai panašiai ideologijos naudą supranta KGB papulkininkis Vladimiras Putinas <...>. Kaip Stalino laikais komunistinio internacionalo idealą pakeitė imperinis, didžiavalstybinis nacionalizmas, taip ir šiandien regime akivaizdžią tąsą tarp sovietinių sentimentų ir putininio „Krymas“ šovinizmo.</p>	<p>KGB bendradarbis. <i>KGB</i> – lietuviškame kontekste itin stiprios neigiamos konotacijos sąvoka. <i>Putininis</i> (šovinizmas) – naujažodis, turintis dominuojančio naratyvo <i>Putinas – demokratijos priešas</i> semantinį elementą.</p>
<p>BNS. Garis Kasparovas: Vladimiro Putino tikslas – Europos griūtis https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/interviu/garis-kasparovas-vladimiro-putino-tikslas-europos-griutis-599-593995 2016 m. kovo 10 d.</p>	<p>Putinas neslepia, kad pagrindinis jo tikslas – Europos griūtis.</p>	<p>Nori sugriauti Europą. <i>Griūtis</i> – pragmatiniu požiūriu labai neigiamas tiesioginės reikšmės žodis, plg. <i>grėsmė</i>.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p><i>15min.lt.</i> Vladimiras Putinas rusų verslininkams: neparduokite Ukrainoje turimo turto https://www.15min.lt/verslas/naujiena/bendroves/vladimiras-putinas-rusu-verslininkams-neparduokite-ukrainoje-turimo-turto-663-601441?copied 2016 m. kovo 28 d.</p>	<p>V. Putinas rekomendavo palaukti tikintis, kad santykiai tarp dviejų šalių normalizuosis.</p>	<p>Tikisi normalizuoti santykius. <i>Normalizuoti(s)</i> – politinė ir diplomatinė teigiamos konotacijos sąvoka.</p>
<p>Paulius Gritėnas. Rusijos opozicija aptarė gyvenimą po Putino: „Reikės šalies dekriminalizacijos“ https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/rusijos-opozicija-aptare-gyvenima-po-putino-reikes-rusijos-dekriminalizacijos-57-594165?comments&copied 2016 m. kovo 10 d.</p>	<p>Net ir Vakarų Europa jau ima patikėti, kad Putinas nori skaldyti ES.</p>	<p>Grėsmė Europai. <i>Skaldyti</i> – perkeltine prasme vartojamas veiksmažodis su kultūrine nuoroda į autoritarinės galios sąvokinį lauką <i>skaldyk ir valdyk</i>. Neigiama kolokacija su grėsmės prasminiu elementu.</p>
<p>Paulius Gritėnas. Politologas N. Maliukevičius apie V. Putino taktiką: „Konfliktų eksportas tęsis“ https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/nerijus-maliukevicius-ivertino-vladimiro-putino-taktika-konfliktu-eksportas-tesis-57-596305?copied 2016 m. kovo 15 d.</p>	<p>Putinas, kaip sakė Barackas Obama, nėra visiškai kvailas, kad nepaskaičiuotų tokio karinio žingsnio kaštų.</p>	<p>Kvailas, nors nevisiškai. <i>Kvailas</i> – pejoratyvas.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p>BNS. Vladimiras Putinas apsilankys aneksuotame Kryme https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vladimiras-putinas-apsilankys-aneksuotame-kryme-57-598087 2016 m. kovo 18 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonuotuota.</p>
<p>15min.lt. Vladimiras Putinas paskyrė Ramzaną Kadyrovą laikinai pareigas einančiu Čečenijos vadovu https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vladimiras-putinas-paskyre-ramzana-kadyrova-laikinei-pareigas-einanciu-cecenijos-vadovu-57-601429?comments&copied 2016 m. kovo 25 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonuotuota.</p>
<p>15min.lt. Keistas Kremliaus žingsnis: prabilo apie artimiausios Vladimiro Putino aplinkos turtų medžioklę https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/keistas-kremliaus-zingsnis-prabilo-apie-artimiausios-vladimiro-putino-aplinkos-turtu-medziokle-57-602589?copied 2016 m. kovo 29 d.</p>	<p>D. Peskovas nepraleido progos pagrasinti V. Putino aplinka besidomintiems žurnalistams.</p>	<p>Grasina. <i>Grasinti</i> – šio veiksmažodžio semantikoje yra pavojaus sema (leksinės reikšmės elementas), pragmatiniu ir retoriniu požiūriu tai ypač neigiamai priimamas žodis.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p>BNS. Vladimiras Putinas pasišaipė iš Johno Kerry atsigabento lagamino https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vladimiras-putinas-pasisaipais-johno-kerry-atsigabento-lagamino-57-601165?copied 2016 m. kovo 25 d.</p>	<p>„Šiandien, kai pamačiau, kaip lipate iš lėktuvo ir nešate savo daiktus, šiek tiek susikrimtau. <...> Su (JAV) ekonomika lyg ir viskas gerai, didelių darbuotojų atleidimų nevyksta“, – sarkastiškai tęsė V. Putinas, žvelgdamas į besišypsantį J. Kerry.</p>	<p>Sarkastiškas JAV atžvilgiu. <i>Sarkastiškai</i> – stiprios neigiamos reikšmės, konotuos prievoksmis. V. Putino pasakyti žodžiai pateikiami kitaip nei <i>Delfi.lt</i> portale, kuriame V. Putinas žmogiškai <i>sutrikęs</i>, o <i>15min.lt</i> publikacijoje jis <i>susikrimtęs</i>, bet <i>sarkastiškai</i>. Žodis <i>sarkastiškai</i>, prasminiu lygiu susietas su <i>susikrimsti</i>, suteikia šiam veiksmažodžiui ironišką reikšmės atspalvį.</p>
<p>BNS. Apie pasitraukimą paskelbęs Ramzanas Kadyrovas: „Šiuo klausimu sprendimą priims Vladimiras Putinas“ https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/apie-pasitraukima-paskelbes-ramzanas-kadyrovas-siuo-klausimu-sprendima-priims-vladimiras-putinas-57-590159?comments&copied 2016 m. kovo 2 d.</p>	<p>„Kai kalbu, kad esu Putino pėstininkas, tai – ne šiaip žodžiai, tai tvirta mano pozicija. Tai reiškia, kad nesvarbu, ar dirbsiu šiame poste, ar ne, esu ištikimas prezidentui Vladimirui Putinui“, – aiškino Čėčenijos lyderis.</p>	<p>Valdo Kadyrovą. <i>Putino pėstininkas R. Kadyrovas</i> – politinė realija, kurios prasminis laukas labai neigiamas, nes jis su tarptautiniu terorizmu ir nusikaltimais savo tautai siejamas asmuo.</p>
<p>Edwardas Lucasas. Edwardas Lucasas: Ką Platonas pasakytų apie Putiną? https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/komentarai/edwardas-lucasas-ka-platonas-pasakytu-apie-putina-500-603693?comments&copied 2016 m. kovo 31 d.</p>	<p>Tai dvelkia putinizmu: stiprus yra teišus, o taisyklės tėra veidmainiška nesąmonė.</p>	<p>Pripažįsta tik galią. <i>Putinizmas</i> – naujadaras, reiškiantis galios teisę prieš taisykles ir demokratiją.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p>15min.lt. Vladimiro Putino draugas taikosi į Rusijos aviacijos milžinę https://www.15min.lt/verslas/naujiena/bendroves/vladimiro-putino-draugas-taikosi-i-rusijos-aviacijos-milzine-663-593983?copied 2016 m. kovo 10 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonuotuota.</p>
<p>Indrė Anskaitytė, LRT radijo laida „Pasaulio laikas“. https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/kremliaus-kritike-l-sevcova-v-putino-populiarumas-rusijoje-tera-klastote-57-595887?copied 2016 m. kovo 14 d.</p>	<p>Vladimiro Putino populiarumas tėra klastotė <...> ar šioje situacija [riktas originaliame tekste, turi būti situacijoje – J. Z. pastaba] verta demonizuoti tik poną Putiną <...></p>	<p>Apjavikas. <i>Klastotė</i> – neigiama konotacija. <i>Demonizuoti</i> – šis veiksmazodis turi paniekos atspalvį, kurį sustiprina ir ironiškai vartojamas V. Putinui priskirtas atributas – <i>ponas</i>.</p>
<p>15min.lt. R. Kadyrovo kalbos apie traukimąsi: V. Putino sukurtas monstras šantažuoja savo kūrėją https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/r-kadyrovo-kalbos-apie-traukimasi-v-putino-sukurtas-monstras-santazuoja-savo-kureja-57-589529?comments&copied 2016 m. kovo 1 d.</p>	<p>R. Kadyrovas yra V. Putino Frankenšteinas.</p>	<p>Politinių monstrų kūrėjas. <i>Frankenšteinas</i> – stipri, labai neigiama įspūdi sukurianti stilistinė figūra.</p>
<p>15min.lt. Dūris į separatizmo burbulą: Rytų Ukrainą valdo Vladimiro Putino pasiuntiniai https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/duris-i-separatizmo-burbula-rytu-ukraina-valdo-vladimiro-putino-pasiuntiniai-57-603317?comments&copied 2016 m. kovo 30 d.</p>	<p>V. Putinas okupuotą Rytų Ukrainą patikėjo artimiems patikėtiniams.</p>	<p>Okupantas. <i>Patikėti</i> – „paskirti valdyti“ – aiški nuoroda į V. Putino asmeninę atsakomybę dėl Rytų Ukrainos okupacijos.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p><i>15min.lt.</i> Vladimiras Putinas įsakė nuo kovo 15-osios Rusijos pajėgoms trauktis iš Sirijos https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vladimiras-putinas-isake-nuo-kovo-15-osios-rusijos-pajegoms-trauktis-is-sirijos-57-595843?copied 2016 m. kovo 14 d.</p>		V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonuotuota.
<p><i>Lrt.lt.</i> Vladimiro Putino propaganda ir svajonės apie Jaltą https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vladimiro-putino-propaganda-ir-svajones-apie-jalta-57-599283?comments&copied 2016 m. kovo 22 d.</p>		Žr. komentarus apie tokią pačią publikaciją Delfi.lt portale.
<p><i>15min.lt.</i> Naujoji Vladimiro Putino pasija – buvusi žiniasklaidos magnato žmona? https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/naujoji-vladimiro-putino-pasija-buvusi-ziniasklaidos-magnato-zmona-57-604175?comments&copied 2016 m. kovo 31 d.</p>	Vienas V. Putinui artimas šaltinis apie įžymybių gyvenimus rašančiam žurnalui „Us Weekly“ paliudijo, kad politiko santykiai su W. Deng yra rimti.	Įžymybė. <i>Įžymybė</i> – teigiamos konotacijos žodis.

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p>Paulius Gritėnas. Buvęs Vladimiro Putino padėjėjas: „Kitas Rusijos taikiny – Baltarusija“ https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/buves-vladimiro-putino-padejejas-kitas-rusijos-taikinys-baltarusija-57-594405?comments&copied 2016 m. kovo 10 d.</p>	<p>Vilniuje vykstančiame Laisvos Rusijos forume aptarta Vladimiro Putino režimo politika tarptautinio saugumo kontekste.</p>	<p>Putinas – autoritarinis vadovas. <i>Režimas</i> – stiprios konotacijos žodis, kuris nurodo, kad valdymo būdas yra nepriimtinas.</p>
<p><i>15min.lt.</i> Barackas Obama paviešino pokalbį, kuriame pasišaipė iš Vladimiro Putino https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/barackas-obama-paviesino-pokalbi-kuriame-pasišaipė-is-vladimiro-putino-57-602717?comments&copied 2016 m. kovo 29 d.</p>	<p>„Skirtingai nei tu, Vladimirai, aš neredaguoju straipsnių prieš paskelbimą“, – V. Putinui atsakė B. Obama. Ši istorija sukėlė gausius plojumus ir salės juoką.</p>	<p>Putinas prieš spaudos laisvę. <i>Redaguoti</i> – perkeltine prasme – taisyti tai, kas parašyta kito. Citatos kontekste tai nuoroda į žodžio laisvės varžymą.</p>
<p><i>15min.lt.</i> Po Vladimiro Putino pareiškimo iš Sirijos traukiasi ir Libano „Hezbollah“ https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/po-vladimiro-putino-pareiskimo-is-sirijos-traukiasi-ir-libano-hezbollah-57-596253?copied 2016 m. kovo 15 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekono tuota.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p>15min.lt. Vladimiru Putinu besidominčius žurnalistus Kremlius kaltina išpuoliu prieš Rusiją https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vladimiru-putinu-besidomincius-zurnalistus-kremlius-kaltina-ispuoliu-pries-rusija-57-604015?copied 2016 m. kovo 31 d.</p>	<p>Oficialioji Maskva ir toliau nerimsta, kalbėdama apie menamą „informacinę ataką“ prieš Vladimirą Putiną bei jo aplinką. V. Putino ryšiais besidominčius žurnalistus Kremlius jau kaltina bandymu destabilizuoti Rusiją [riktas (trūksta kablelio) originaliame tekste – J. Z. pastaba] praneša rbc.ru.</p>	<p>Putinas prieš spaudos laisvę. <i>Kaltinti</i> – neigiamas, pragmatiniu požiūriu suasmenintas veiksmazodis. Tai kitu aspektu pateikta informacija, jau pristatyta straipsnyje „Keistas Kremliaus žingsnis: prabilo apie artimiausios Vladimiro Putino aplinkos turtų medžioklę“, 2016 m. kovo 29 d., 15min.lt.</p>
<p>15min.lt. Vladimiras Putinas paskelbė, kiek milijardų Rusija išleido karui Sirijoje https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/rusija-karui-sirijoje-isleido-33-milijardus-rubliu-57-597423?copied 2016 m. kovo 17 d.</p>	<p>Pasak V. Putino, šie išleisti 33 milijardai atsipirko, nes buvo garantuotas ne tik Sirijos, bet ir Rusijos gyventojų saugumas bei užkirstas kelias galimam teroristų antplūdžiui.</p>	<p>Garantuoja saugumą. Kovojantis su terorizmu. <i>Saugumas, garantuoti</i> – teigiamos konotacijos žodžiai.</p>
<p>15min.lt. Vladimiras Putinas pasisakė apie dopingo skandalą – kaltina pareigūnus https://www.15min.lt/deuce/naujiena/profesionalus-sportas/naujienos/vladimiras-putinas-pasisake-apie-meldoniumo-skandala-kaltina-pareigunus-338-597459?copied 2016 m. kovo 17 d.</p>	<p>Trečiadienį V. Putinas dėl dopingo skandalo pažėrė visą virtualią pastabų Rusijos sporto pareigūnams, kurie atletų neperspėjo dėl Pasaulinės antidopingo agentūros (WADA) atnaujinto juodojo sąrašo.</p>	<p>Rūpinasi sportininkais. <i>Žerti</i> – vaizdingas buitinio stiliaus veiksmazodis, turintis energijos fonosemantinę konotaciją, suasmeninantis santykį su informacijos subjektu.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Ideologinės V. Putino naratyvo implikacijos
<p>15min.lt. Rusijoje užvirė diskusija: Vladimiro Putino kabinete pastebėtas keistas aparatas https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/rusijoje-uzvire-diskusija-vladimiro-putino-kabinete-pastebetas-keistas-aparatas-57-596717?copied 2016 m. kovo 16 d.</p>		V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonotuota.

2 lentelė. Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
I. www.delfi.lt	www.delfi.lt	www.delfi.lt
<p>„Bloomberg“ „Bloomberg“: ES reikia plano, kaip kovoti su Putino „troliais“ https://www.delfi.lt/verslas/bloomberg/bloomberg-es-reikia-plano-kaip-kovoti-su-putino-troliais.d?id=80719079 2019 m. kovo 30 d.</p>	<p>Rusijos prezidento Vladimiro Putino tikslas – padidinti euroskeptikų bloką naujajame Europos Parlamente, kad šis silpnintų ES sanglaudą ir tarnautų Rusijos interesams.</p>	<p>Putinas tarnauja Rusijos interesams. Teigiamas žodis <i>tarnauti</i>, vadinasi, būti nesavanauðiškam.</p>
<p>BNS. Porošenka: Putinas – vienintelis mano oponentas https://www.delfi.lt/news/daily/world/porosenka-putinas-vienintelis-mano-oponentas.d?id=80727345 2019 m. kovo 27 d.</p>	<p>„Mano sąjungininkai – Ukrainos žmonės. Kas mano oponentas? Mano oponentas – ir aš to nesigėdiju, sakau atviru tekstu – yra vienintelis, nes kiti bijo tai daryti. Mano oponentas yra Putinas“, – televizijai ICTV sakė P. Porošenka.</p>	<p>Putinas drąsus oponentas, nes kiti bijo būti P. Porošenkos oponentais. Žodis <i>oponentas</i> neturi neigiamos konotacijos, kurią turi, pvz., sinonimas <i>priešininkas</i> (plg. giminišką žodį <i>priešas</i>).</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>Leonid Bershidsky, „Bloomberg“. Ekspertas: Krymas Putiną įstūmė į spąstus https://www.delfi.lt/news/daily/world/ekspertas-krymas-putina-istume-i-spastus.d?id=80646267 2019 m. kovo 17 d.</p>	<p>Po penkerių metų Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas moka už Krymą. Jo pernelyg didelis pasitikėjimas po sėkmingos aneksijos įstūmė jį į spąstus, kur jis neteko derybinės galios.</p>	<p>Putiną lydėjo sėkmė, nes aneksija buvo <i>sėkminga</i>. Vertinama iš V. Putino pozicijų. Aneksiją neigiamai vertinant labiau tiktų neutralus žodis <i>įvykusi</i>, nes žodžio <i>sėkminga</i> pamatinis žodis <i>sėkmė</i> yra vienas teigiamiausių socialinės būsenos įvardijimų.</p>
<p>Rimvydas Valatka. Rusofobas Putinas https://www.delfi.lt/news/ringas/lit/rimvydas-valatka-rusofobas-putinas.d?id=80578095 2019 m. kovo 19 d.</p>	<p>Tai, ko Europoje po Helsinkio nebūtų drįsusį net komunistinė SSRS, padarė formaliai demokratinė, o <i>de facto</i> mafijos autoriteto Putino valdoma Rusija. Kas pasikeitė per penkmetį po Krymo užgrobimo?</p>	<p>Rusofobas Putinas yra <i>de facto</i> mafijos autoritetas. Krymą užgrobė. Tekste ir daugiau neigiamą V. Putino įvaizdį formuojančių citatų. Plg. semantinę žodžių junginių konotaciją: <i>sėkminga aneksija: Krymo užgrobimas</i>.</p>
<p><i>Reuters</i>. Putinas savo įvaizdį stiprino pasikinkęs* žirgą https://www.delfi.lt/video/aktualijos/putinas-savo-ivaizdi-stiprino-pasikinkes-zirga.d?id=80566933 2019 m. kovo 8 d.</p>	<p>Per 19 metų valdžioje V. Putinas aktyviai propaguoja „mačo“ įvaizdį. Vien ko vertos nuotraukos, kuriose – V. Putinas pusnuogis jodinėja Sibire, V. Putinas neria į ledinį vandenį ar V. Putinas pilotuoja ugniagesių lėktuvą. Po pasijodinėjimo V. Putinas raitajai policijai padovanojo žirgą, vardu Auksinis spindulys, skelbia Rusijos naujienų agentūros.</p>	<p>Putinas dosnus sveikuolis. Vien tik <i>padovanoto</i> (labai malonių asociacijų keliantis žodis) žirgo vardas <i>Auksinis Spindulys</i> (šąsajos su <i>turtu</i> ir <i>šviesa</i>) turi skaitytoją nuteikti teigiamai.</p>

* Semantikos klaida: tekste kalbama apie jodinėjantį V. Putiną

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>BNS. Putinas stabdo Rusijos dalyvavimą INF sutartyje https://www.delfi.lt/news/daily/world/putinas-stabdo-rusijos-dalyvavima-inf-sutartyje.d?id=80525049 2019 m. kovo 4 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonuotuota.</p>
<p>Evgenia Pismennaya, Anna Andrianova, „Bloomberg“. Putinas tyliai stato finansinę tvirtovę – laukia nauji mūšiai su Vakarais https://www.delfi.lt/news/daily/world/putinas-tyliai-stato-finansine-tvirtove-laukia-nauji-musiai-su-vakarais.d?id=80483423 2019 m. kovo 4 d.</p>	<p>V. Putinas tyliai stato finansinę tvirtovę, kuri, pasak vyriausybės pareigūnų ir Kremliaus patarėjų, apsaugos šalies ekonomiką nuo gresiančių „pabūklų salvių“ ir tuo pačiu toliau vers JAV ir jos sąjungininkes spėlioti dėl Rusijos karinių pajėgumų ir ketinimų.</p>	<p>Turtingas ir stiprus veikėjas (stato tvirtovę, ne bet kokią, o finansinę). Tikslas – apsaugoti Rusiją. <i>Tvirtovė</i> – teigiamos konotacijos žodis, turintis stiprumo ir saugumo semų. Veiksmažodis <i>apsaugoti</i>, kaip ir jau minėtas <i>tarnauti</i>, turi teigiamą socialinę konotaciją.</p>
<p>II. www.lrytas.lt</p>	<p>www.lrytas.lt</p>	<p>www.lrytas.lt</p>
<p><i>Lrytas.lt</i>. Atskleidė, koks yra V. Putino kepmas firminis šašlykas ir kuo jį užgeria https://www.lrytas.lt/pasaulis/marga-plane-ta/2019/03/31/news/atskleide-koks-yra-v-putino-kepmas-firminis-saslykas-ir-kuo-ji-uzgeria-9790360/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 31 d.</p>	<p>Rusijos prezidento Vladimiro Putino, kurį, pasak jo atstovo spaudai Dmitrijaus Peskovo, pripažįsta ir gerbia net meškos ir laukinės ožkos, įvaizdžio formavimo kampanija tęsiasi.</p>	<p>Putinas turi stiprų autoritetą. <i>Pripažinti, gerbti</i> ypač teigiamos konotacijos veiksmažodžiai.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>BNS, <i>Lrytas.lt</i> inf. Kremlius: Estijos prezidentės susitikimas su V. Putinu nesuplanuotas, bet laiko dar yra www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/29/news/kremlius-estijos-prezidentes-susitikimas-su-v-putinu-nesuplanuotas-bet-laiko-dar-yra-9769775/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 29 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonotuota.</p>
<p><i>Lrytas.lt</i>. Dopingo skandaluose į klimpius Rusijos sportininkams – V. Putino perspėjimas www.lrytas.lt/sportas/startai/2019/03/27/news/dopingo-skandaluose-iklimpusiems-rusijos-sportininkams-v-putino-perspejimas-9743375/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 27 d.</p>	<p>„Turime pasistengti, kad nesuteiktume preteksto tiems, kurie sportą naudoja kaip politinį įrankį, nukreiptą prieš mūsų sportininkus“, – teigė Rusijos vadovas.</p>	<p>Putinas už švartų sportą. <i>Nesuteikti preteksto</i> – rūpesčio prasminį elementą turintis žodžių junginys.</p>
<p>BNS, <i>Lrytas.lt</i> inf. P. Porošenka: V. Putinas – vienintelis mano oponentas www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/27/news/p-porosenka-v-putinas-vienintelis-mano-oponentas-9736101/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 27 d.</p>		<p>Žr. komentarus apie tokią pačią publikaciją <i>Delfi.lt</i> portale.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>BNS, <i>Lrytas.lt</i> inf. Rusijos komunistai protestuoja prieš Kremliaus politiką ir V. Putino valdymą https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/23/news/rusijos-komunistai-protestuoja-pries-kremliaus-politika-ir-v-putino-valdyma-9692927/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 23 d.</p>	<p>Keli tūkstančiai Rusijos komunistų partijos šalininkų šeštadienį Maskvoje protestavo prieš vyriausybės politiką, o kai kurie mitingo dalyviai užsipuolė prezidentą Vladimirą Putiną, reikalaudami jo asmeninės atsakomybės dėl išsiskerėjusios korupcijos ir kainų augimo.</p>	<p>Putinas palaiko korupciją ir skatina kainų augimą. <i>Korupcija ir kainų augimas</i> ypač neigiamai suvokiamas žodis ir žodžių junginys. Neigiamam V. Putino vertinimui šioje publikacijoje tam tikrą ambivalentiškumą suteikia tai, kad apie įvykį kalba <i>komunistai</i>, o šis žodis lietuvių kalboje turi išskirtinai neigiamą konotaciją.</p>
<p>BNS, <i>Lrytas.lt</i> inf. V. Putinas lankosi prieš penkerius metus aneksuotame Kryme www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/18/news/v-putinas-lankosi-pries-penkerius-metus-aneksuotame-kryme-9629786/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 18 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonoituota.</p>
<p>BNS, <i>Lrytas.lt</i> inf. V. Putinas pasirašė melagingas naujienas draudžiantį įstatymą https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/18/news/v-putinas-pasirase-melagingas-naujienas-draudzianti-istatyma-9629223/ 2019 m. kovo 18 d.</p>	<p>Valdžios troškimas užkimšti burną savo pavaldiniams yra labai senas, gėdingas ir beprasmiškas.</p>	<p>Putino vyriausybė stengiasi užgniaužti žodžio laisvę. <i>Užkimšti burną</i> – stiprios neigiamos konotacijos žodžių junginys.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>BNS, <i>Lrytas.lt</i> inf. V. Putinas ketina Kryme paminėti pusiasalio aneksijos penktąsias metines www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/17/news/v-putinas-ketina-kryme-paminti-pusiasalio-aneksijos-penk-tasias-metines-9614641/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 17 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonotuota.</p>
<p><i>Lrytas.lt</i> Rusijoje išdygo antkapis Vladimirui Putinui https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/13/news/rusijoje-isdygo-antkapis-vladimirui-putinui-9565531/ 2019 m. kovo 13 d.</p>	<p>Tatarstano mieste Naberežnyje Čelnai vieno namo kieme gyventojai pastatė antkapį Rusijos prezidentui V. Putinui ir apjuosė jį tvorele.</p>	<p>Antkapis gyvam Putinui. Vaizdingai reiškiamas nepasitenkinimas, noras, kad V. Putinas būtų palaidotas, pyktis. <i>Antkapis</i> – su <i>mirtimi</i> semantiškai susijęs žodis, keliantis neigiamų asociacijų.</p>
<p>BNS, <i>Lrytas.lt</i> inf. Austrijos užsienio reikalų ministrė Karin Kneissl žada išlaikyti draugiškus ryšius su Rusija https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/12/news/austrijos-uzsienio-reikalu-ministre-zada-islaikyti-draugiskus-rysius-su-rusija-9557576/ 2019 m. kovo 12 d.</p>	<p>Austrijos užsienio reikalų ministrė Karin Kneissl, kuri pernai sukėlė kontroversiją pakvietusi rusų prezidentą Vladimirą Putiną į savo vestuves, antradienį Maskvoje pareiškė, kad Austrija, nepaisydama Europos Sąjungos sankcijų, nori išlaikyti gerus ryšius su Rusija.</p>	<p>Putino pakvietimas į vestuves kelia kontroversiją. <i>Kontroversija</i> – neigiamos reikšmės terminas.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p><i>Lrytas.lt.</i> Jaunimu prisidengusi Rusija žaidžia gudrų žaidimą – prisi- statė ir V. Putinas https://www.lrytas.lt/sportas/ startai/2019/03/09/news/jau- nimu-prisidengusi-rusija-zai- dzia-gudru-zaidima-prisistate- ir-v-putinas-9509855/?utm_ source=lrExtraLinks&utm_ campaign=Copy&utm_ medium=Copy 2019 m. kovo 9 d.</p>	<p>Tai, koks svarbus šis renginys pasirodė Rusijai, patvirtina faktas, kad atidarymo ceremonijoje pasirodė ir kalbą rėžė pats šalies prezidentas Vladimiras Putinas.</p>	<p>Manipuliatorius. Nepalankumas V. Putinui atskleistas per neigiamą, paniekinamą konotaciją turintį veiksmažodžio <i>sakyti</i> sinonimą <i>rėžti</i>.</p>
<p>BNS, <i>Interfax</i>, <i>Lrytas.lt</i> inf. V. Putinas pernai demaskavo 129 pareigūnus ir 465 užsienio agentus https://www.lrytas.lt/ pasaulis/ivykiai/2019/03/06/ news/v-putinas-rusijos-kon- truzvalgyba-pernai-demaskavo- 129-pareigunus-ir-465-uzsie- nio-agentus--9480410/ 2019 m. kovo 6 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekono- tuota.</p>
<p><i>Lryto TV.</i> Atstovų rūmai reikalauja duomenų apie D. Trumpo ir V. Putino pokalbių detales https://tv.lrytas.lt/zinios/ pasaulis/2019/03/05/news/ atstovu-rumai-reikalauja-duo- menu-apie-d-trumpo-ir-v-pu- tino-pokalbiu-detales-9467146/ 2019 m. kovo 5 d.</p>		<p>Žr. publikaciją „Kongresas reikalauja informacijos apie slaptus D. Trumpo ir V. Putino pokalbius“.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>BNS, APF, <i>Lrytas.lt</i> inf. Kongresas reikalauja informacijos apie slaptus D. Trumpo ir V. Putino pokalbius https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/03/05/news/jav-demokratai-reikalauja-informacijos-apie-slap-tus-d-trumpo-ir-v-putino-pokalbius-9462690/?utm_source=lrExtraLinks&utm_campaign=Copy&utm_medium=Copy 2019 m. kovo 5 d.</p>	<p>„Remiantis žiniasklaidos pranešimais, prezidentas D. Trumpas, regis, ne kartą ėmėsi žingsnių nuokitų administracijos pareigūnų, Kongreso ir Amerikos žmonių nuslėpti savo kontaktų su prezidentu Putinu detales“, – rašoma bendrame trijų komitetų pirmininkų Adamo Schiffo, Ellioto Engelo ir Elijah Cummingsso pareiškime.</p>	<p>Neskaidrus. Veiksmažodis <i>nuslėpti</i> yra neigiamos semantikos.</p>
<p><i>Lrytas.lt</i>. A. Lukašenka sutiko su V. Putino pasiūlymu – tegul būna rublis https://www.lrytas.lt/verslas/mano-pinigai/2019/03/01/news/a-lukasenka-sutiko-su-v-putino-pasiulymu-tegul-buna-rublis--9419807/ 2019 m. kovo 1 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonotauta.</p>
<p><i>Lrytas.lt</i>. JAV pradeda tyrimą – mėgins atskleisti visus slaptus V. Putino ryšius ir turtus https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2019/02/28/news/jav-pradeda-tyrima-megins-atskleisti-visus-slaptus-v-putino-rysius-ir-turtus-9411827/ 2019 m. vasario 28 d.</p>	<p>„Mes turime nutraukti šydą nuo klausimo, kaip jis [V. Putinas – <i>JZ pastaba</i>] uždirba pinigus, – kalbėjo B. Bruenas. – Tai yra kritinis klausimas norint suprasti tai, kas motyvuoja Rusijos veiksmus. Tai taip pat parodys Rusijos žmonėms, koks korupcijos lygis vyrauja šalyje ir kiek turtų turi oligarchai, kol paprasti žmonės skursta.“</p>	<p>Neskaidrus oligarchas, skurdinantis kitus žmones. Žodžiai <i>korupcijos lygis</i> ir <i>skursti</i> turi labai neigiamą konotaciją.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
III. www.15min.lt	www.15min.lt	www.15min.lt
Šaltinis – partnerio turinys. Filmas apie V. Putino atėjimą į valdžią – autentiški kadrai, kuriais sunku patikėti https://www.15min.lt/kultura/naujiena/kinas/filmas-apie-v-putino-atejima-i-valdzia-autentiski-kadrai-kuriais-sunku-patiketi-4-1123770 2019 m. kovo 31 d.		V. Putino vertinimo atžvilgiu informacija nekonotuota.
BNS. Estijos prezidentė per kelionę į Rusiją nori susitikti su Vladimiru Putinu https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/estijos-prezidente-per-kelione-i-rusija-nori-susitikti-su-vladimiru-putinu-57-1124856 Publikacija nedatuota, chronologinėje paieškoje pateikiama tarp 2019 m. kovo 31 d. ir 27 d.		Žr. komentarus apie tokią pačią publikaciją Delfi.lt portale.
BNS. P. Porošenka – V. Putinas vienintelis mano oponentas https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/p-porosenka-v-putinas-vienintelis-mano-oponentas-57-1121838 2019 m. kovo 27 d.		Žr. komentarus apie tokią pačią publikaciją Delfi.lt portale.

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>Šaltinis nenurodytas.</p> <p>Šalia D. Trumbo įamžintas „mažylis“ V. Putinas ypatingai prajuokino rusų internautus“ https://www.15min.lt/verslas/video/salia-dtrumpo-iamzintas-mazyliis-vputinas-prajuokino-rusu-internautus-148458</p> <p>Multimedijų žinutė nedatuota, chronologinėje paieškoje pateikiama tarp 2019 m. kovo 27 ir kovo 27 d.</p>	<p>Savaitgalį Paryžiuje vykusiame Pirmojo pasaulinio karo pabaigos minėjime šalia JAV prezidento Donaldo Trumbo įamžintas Vladimiras Putinas prajuokino internautus: jie ėmė dalytis fotomontažais, kuriuose jų prezidentas – gerokai žemesnis nei realybėje.</p>	<p>Žemaūgis.</p> <p>Vyro <i>žemas ūgis</i> vertinamas neįgiamai ir turi įvairių sociokultūrinių konotacijų. <i>Dar žemesnis</i> – nepagarbi nuorodą į žemą V. Putino ūgį.</p>
<p>BNS.</p> <p>Rusijos prezidentas V. Putinas pasirašė melagingas naujienas draudžiantį įstatymą. https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/rusijos-prezidentas-v-putinas-pasirase-melagingas-naujienas-draudzianti-istatyma-57-1117720</p> <p>2019 m. kovo 18 d.</p>		<p>Žr. komentarus apie tokią pačią publikaciją portale <i>Lrytas.lt</i>.</p>
<p>BNS.</p> <p>V. Putinas lankosi prieš penkerius metus aneksuotame Kryme https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/v-putinas-lankosi-pries-penkerius-metus-aneksuotame-kryme-57-1117750</p> <p>2019 m. kovo 18 d.</p>		<p>Žr. komentarus apie tokią pačią publikaciją portale <i>Lrytas.lt</i>.</p>

Straipsnio / informacijos / pranešimo šaltinis, pavadinimas, internetinė nuoroda ir paskelbimo data	Citata	Semantinės ir prasminės V. Putino naratyvo nuorodos
<p>BNS. V. Putinas ketina Kryme paminėti pusiasalio aneksijos penktąsias metines https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/v-putinas-ke-tina-kryme-paminedi-pusiasalio-aneksijos-penkta-sias-metines-57-1117152 2019 m. kovo 17 d.</p>		<p>Žr. komentarus apie tokią pačią publikaciją portale <i>Lrytas.lt</i>.</p>
<p>Thomas Reuter. Vladimiras Putinas atvyko į Teherano dujų konferenciją https://www.15min.lt/pasaulis-kiseneje/video/vladimiras-putinas-atvyko-i-teherano-duju-konferencija-35681 Multimedijų žinutė nedatuota, chronologinėje paieškoje pateikiama tarp 2019 m. kovo 17 d. ir vasario 28 d.</p>		<p>V. Putino vertinimo atžvilgiu informacijos nėra.</p>

IDEOLOGICAL MECHANISMS OF RUSSIAN FEDERATION PRESIDENT V. PUTIN NARRATIVE IN LITHUANIAN ONLINE MEDIA

JOLANTA ZABARSKAITĖ

Summary

Keywords: functions of language; semantic processes; narrative; hybrid war; new media; online media, ideological implications.

This article discusses semantic language processes that can influence the perception and appreciation of one or another phenomenon, process, personality. This work examines the problem of language and thinking relationship, the role of language in shaping the worldview, altered and differently organized language functions in the 21st century and possible use of language semantic processes in hybrid. The question is whether it is possible to recognize an unconscious and/or semi-conscious phenomenon of language comprehension when the semantic mechanisms of word meanings and associations create ideological implications that can

influence the evaluation of phenomenon, personality, and event. The language narrative and its correction mechanisms are discussed in the context of ideological implications. The mass media have been chosen to reveal the semantic mechanisms of ideological implications as it is the most critical space in the public language. The case study has been performed in this work. The role of lexis and semantics in the creation of narratives about Vladimir Putin – the president of Russia, an important geopolitical neighbor of Lithuania was studied using data from large Lithuanian new portals: www.delfi.lt, www.lrytas.lt, www.15min.lt.

Įteikta 2019 m. balandžio 19 d.